

РЕШЕНИЕ

№ 5226

гр. София, 19.08.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 72 състав,
в публично заседание на 26.05.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ева Пелова

при участието на секретаря Зорница Димитрова, като разгледа дело номер **3544** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

11

Производството е по реда на [чл.145](#) - [чл.178 от Административно-процесуалния кодекс](#) (АПК), вр. чл. 68, ал.1 от Закона за защита от дискриминация /ЗЗДискр/.

Образувано е по жалба на [фирма] – [населено място], чрез пълномощника – юрк.П., срещу решение № 285/05.03.2021г. на АД НОС заседателен състав при Комисия за защита от дискриминация, по преписка № 213/2019г., с което: 1) е установено, че жалбоподателят е извършил нарушение на чл.5 от ЗЗДискр., по признак „увреждане“ по смисъла на чл. 4, ал.1 от същия закон, като поддържа и продължава да поддържа архитектурна среда, затрудняваща достъпа на лица с увреждания до обект: офис на [фирма], [населено място], [улица]; 2) наложена им е имуществена санкция в размер на 500 лева, на основание чл.80, ал.2 от ЗЗДискр. 3) издадено е задължително предписание, на основание чл.47, т.4 от ЗЗДискр., в едномесечен срок да предприеме необходимите действия за изграждане на достъпна архитектурна среда до обекта.

В жалбата и представените писмени бележки са изложени съображения за нарушение на процесуалния и материалния закон. Жалбоподателят счита, че обжалваното решение е издадено при липса на фактически и правни основания, тъй като не е посочен коректно неговия адресат, доколкото [фирма] е заличено от регистъра на

търговците. По-нататък се излагат доводи, че критериите за достъпност на архитектурната среда се определят чрез наредба по чл. 53, ал.3 от ЗХУ, каквато понастоящем не е издадена. Сочи е, че по отменения ЗИХУ действа Наредба № 4 за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията на достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания, където в чл. 14 и чл.15 са посочени изискванията и параметрите за достъпност на външните стълби и процесните отговарят на тях. Посочва се, че констативният протокол е издаден на основание на отменения ЗИХУ, а производството е приключило с решение по ЗХУ, а отделно от това §6 от ЗИХУ (отм.) обхващал само обществени сгради и съоръжения, а процесният офис се намира в сграда – частна собственост. Навеждат се доводи, че не са налице белезите на дискриминация, тъй като предоставяните от дружеството финансови услуги могат да се извършват онлайн или по телефона. Не е установена формата на дискриминация, неблагоприятното третиране и причинната връзка между него и конкретно действие или бездействие на жалбоподателя. Сочи се, че Комисията не е взела предвид състава на твърдяното неправомерно поведение, не е изложила изчерпателни мотиви за това, не е събрала достатъчно доказателства за безспорното му установяване, съответно не е отграничила пряката от непряката дискриминация. Навеждат се доводи, че в оспореното решение не е посочено пред кой орган може да се обжалва, което е в нарушение на чл.66, т.4 от ЗЗДискр. На последно място се сочи, че е дерогиран принципа за равнопоставеност на страните в административното производство, тъй като председателя на КЗД е възприел изцяло мотивите, изложени в доклада за самосезиране. Прави се искане за отмяна на оспорения акт, претендират се разноски за внесена държавна такса.

Ответникът – председателя на Комисия за защита от дискриминация, редовно уведомена, изпраща процесуален представител, който моли съда да отхвърли жалбата, като неоснователна и недоказана. Юрк. Б. счита, че от доказателствата по преписката, се установява по несъмнен начин допускането на процесното нарушение. Сочи, че оспорения акт е издаден от административен орган, в рамките на неговите правомощия, спазени са изискванията за форма и съдържание и е постановен след прецизна проверка на събраните по преписката доказателства. Прави искане за присъждане на разноски, представляващи юрисконсултско възнаграждение, алтернативно прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар, претендиран от жалбоподателя.

Софийска градска прокуратура – редовно призована, не изпраща процесуален представител.

При извършен анализ на представените с административната преписка писмени доказателства, и възприетите в открито съдебно заседание гласни такива, Административен съд - София град, приема за установена следната фактическа обстановка:

Производството по преписка № 213/2019 г., е образувано въз основа на доклад за самосезиране, с вх. № 12-11-2730/16.07.2019 г., изготвен от доц. А. Д., в качеството ѝ на председател на Комисията за защита от дискриминация, въз основа на констативен протокол с вх.№ 12-11-2413/21.08.2018г., съставен от представител на институцията, в рамките на кампания „Достъпна България“, относно недостъпна архитектурна среда на обект: офис на [фирма], находящ се в [населено място], [улица].

В констативния протокол било посочено, че на 11.09.2018г. офиса на [фирма] е

посетен от служител на Комисията, който в рамките на извършената проверка за архитектурна достъпност, е установил нейното състояние, и в присъствието на един свидетел констатирал, че пред входа на обекта има две стъпала, които правят невъзможен достъпа за хора с увреждания и хора в инвалидни колички. Към протокола е приложен снимков материал, от който е видно, че на входа на обекта има две стъпала без рампа или подемна платформа за инвалиди.

Производството по доклад за самосезиране, с вх. № 12-11-2730/16.07.2019 г., било образувано с решение по протокол № 11 от 17.07.2019г. на КЗД. Въз основа на взетото решение, председателя на КЗД с разпореждане № 699/02.08.2019г. образувал преписката и я разпределили на АД НОС заседателен състав, който от своя страна определил председател и докладчик. Докладчикът провел процедура по проучване и на жалбоподателя е дадена възможност да изрази становище по изложените в доклада констатации. Към писмото, с което дружеството е уведомено за преписката били приложени доклада на председателя на КЗД, констативния протокол, ведно със снимковия материал към него.

В отговора си от 18.11.2019г. жалбоподателят посочил, че доколкото предлаганите от дружеството услуги са финансови и с оглед максимална достъпност до тях, на клиентите е предоставена възможност за кандидатстване за кредит освен в офисите на компанията и чрез интернет, телефон, таблет или В. и Ф., както и на улицата пред съответния офис. Посочили още, че въпросните два броя стъпала не са високи и не пречат достъпа на хора с увреждания до обекта и в заключение с горното направените констатации не осъществявали състава на чл.5 от ЗЗДискр. Допълнително с писмо с вх.№ 16-20-235/07.02.2020г. представили в КЗД договор за наем от 02.02.2019г. със собственика на помещението със срок две години и автоматично подновяване с още една година при липса на предизвестие от някоя от страните за прекратяването му.

Въз основа на проучването бил изготвен доклад-заключение на докладчика по преписката. На 04.02.2021г. било проведено заседание на КЗД, за което страните били редовно призовани, но не изпратили представители.

На 05.03.2021г. било постановено оспореното решение, в което е прието, че ползваното от жалбоподателя помещение е офис с търговско предназначение, който предоставя обществени финансови услуги. Същият не е достъпен за хора с ограничена подвижност, което представлява неравно третиране, тъй като гражданите без увреждане имат техническа възможност за достъп до обекта, докато тези с увреждания нямат такава възможност. Поради обстоятелството, че при осъществяване на своята дейност дружеството е поддържало и поддържа към момента на постановяване на оспореното решение архитектурна среда, която затруднява достъпа на лица с увреждания до офиса, АД НОС състава постановил, че не са предприети мерки, осигуряващи безпрепятствен достъп на хора в неравностойно положение до офиса. Поради това е прието, че е налице осъществена дискриминация по чл.4 ал.1, вр. чл.5 от ЗЗДискр., по защитен признак „увреждане“, дадено е задължително предписание за отстраняване на констатираното нарушение, и е наложена имуществена санкция в размер на 500 лв.

При така установената фактическа обстановка, настоящият състав прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в законоустановения срок от лице - адресат на издадения административен акт, чийто права и законни интереси са накърнени с издаването му и

като такава се явява ДОПУСТИМА , а по същество НЕОСНОВАТЕЛНА, поради следните съображения:

Компетентността на Комисията е уредена в разпоредбата на чл.47 от ЗЗДискр., където са регламентирани правомощията, с които разполага при решаването на визираните в същия текст въпроси, в качеството ѝ на независим специализиран държавен орган, осигуряващ предотвратяване на дискриминация, защита от дискриминация и равенство на възможностите. В случая решението е издадено от компетентен орган при обсъждане на относимите факти и правилно приложение на процесуалния и материалния закон. Разпоредбата на чл. 64, ал. 1 от ЗЗДискр. постановява, че „...решенията се вземат с обикновено мнозинство от членовете на заседателния състав и се подписват от него...”, което изискване в настоящия казус е изпълнено, и не е налице особено мнение на член от състава. С оглед на това, настоящият съдебен състав намира, че не е налице предпоставката за отмяна на атакувания акт - липса на компетентност по смисъла на чл. 168, ал. 1, вр. чл. 146, т. 1 от АПК.

Оспореното решение е издадено и в съответствие със законовите изисквания, относно формата и съдържанието му, съгласно разпоредбите на чл. 65, т. 5 и чл. 66 от ЗЗДискр., вр. чл. 59, ал. 2 от АПК.

Резултатът от производството пред Комисията, е писмено обективиран в оспорваното решение на АД НОС заседателен състав, в което са посочени наименованието на органа, който го е издал, фактическите и правните основания за издаването му, разпоредителна част, както и чрез кой орган и в какъв срок може да се обжалва.

При образуване на административното производство, не са били налице отрицателни процесуални предпоставки, възпрепятстващи образуването на производството. На ответника е гарантирано правото да се запознае със събраните по преписката материали на основание чл. 59, ал. 3 от ЗЗДискр, предоставена му е възможност да обективира своите възражения, като предостави допустими, необходими и относими към спора доказателства.

При проведеното проучване и при събиране на необходимите и относими доказателства, органът е извършил пълно, обективно и всестранно изясняване на релевантните за случая факти, в съответствие с разпоредбите на чл. 35 и чл. 36, ал. 1 от АПК. Изложеното обуславя извод за липсата на съществени процесуални нарушения при изясняване на обективната истина, съответно спазени са основните принципи на процеса, гарантиращи равенството на страните в производството, тяхното активно участие, вкл. и при събирането на доказателства /чл. 8, чл. 34 и сл. от АПК/.

Пряка дискриминация по смисъла на ЗЗДискр., е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по чл.4, ал. 1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства.

Законът за защита от дискриминация цели установяване и санкциониране на всяко поставяне в неравностойно положение според признаците, изброени в разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. За да е налице проява на дискриминация или тормоз по смисъла на ЗЗДискр., е необходимо да са осъществени всички елементи от фактическия състав на приложимата специална правна норма, както от обективна, така и от субективна страна. Неправомерният диференциран подход към дадено лице или определен кръг лица трябва да е обвързан от признак по чл. 4 от ЗЗДискр. В този смисъл не е достатъчно да се установи

неблагоприятно третиране на определено лице или лица, а е необходимо да се докаже още, че това неблагоприятно третиране е извършено по някой от признаците, очертани в чл. 4 от ЗЗДискр., като следва да е налице и пряката причинно-следствена връзка, между неблагоприятното отношение, в случая неблагоприятно третиране, и причината за него, която при всички случаи следва да се изразява в признак по цитирания чл. 4 от ЗЗДискр.

В конкретната хипотеза жалбоподателят е санкциониран за извършено нарушение на чл.4, ал. 1, вр. чл. 5 от ЗЗДискр., по защитен признак „увреждане“. Изискването за достъпност на архитектурната среда е въведено с чл.9 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (ратифицирана със закон на 26.01.2012 г., ДВ, бр. 12 от 10.02.2012 г.). Държавите, ратифицирали конвенцията, са длъжни да предприемат мерки, които да идентифицират и премахват всякакви пречки и прегради пред достъпността по отношение на: а) сгради, пътища, транспортни и всякакви други открити и закрити съоръжения, включително училища, жилищни постройки, здравни заведения и работни места; б) информационни, комуникационни и други услуги, включително информационни системи и услуги за спешна помощ.

Нормата на чл. 4 от ЗЗДискр. забранява всяка пряка или непряка дискриминация, основана на признак „увреждане“. Разпоредбата на чл.5 от ЗЗДискр. определя като дискриминация изграждането и поддържането на архитектурна среда, която затруднява достъпа на лица с увреждания до публични места.

Законът не дава дефиниция за понятието публично място. То следва да се тълкува, изхождайки от целта на ЗЗДискр. и в съответствие с чл.9 от Конвенцията за правата на хората с увреждания. Съгласно цитираната норма от Конвенцията, целта е да се даде възможност на хората с увреждания да живеят самостоятелно и да участват пълноценно във всички аспекти на живота, като имат достъп до всички удобства и услуги, отворени или предназначени за широката общественост, както в градските, така и в селските райони. Следователно сградите, в които се предоставят финансови услуги, предлагани публично, могат да се определят като публично място.

Изискването по чл.5 от ЗЗДискр е императивно и засяга всички правни субекти, които осъществяват контрол върху публичното място, независимо дали тези субекти са публични или частни / в този смисъл е и Решение №6959 от 09.06.2016г. на Върховния административен съд по адм.д.№6376/2015г./.. Това задължение произтича и от разпоредбата на чл.2 от Наредба № 4 от 01.07.2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда на населението, включително за хората с увреждания, вр. чл.169, ал.2, т.4 от Закона за устройство на територията (ЗУТ).

Съдът приема, че нормите на Наредбата са адресирани към всички собственици и ползватели на обекти с обществено предназначение и инвеститори по смисъла на чл. 161 от ЗУТ, предвид разпоредбата на чл. 2 от същата, свързана с инвестиционен процес, вкл. по поддържане и ремонт на сградите. В този смисъл твърденията на жалбоподателя, че стъпалата отговарят на чл. 15 от нея са неоснователни, тъй като посочената разпоредба касае изискванията за достъпност на лица със зрителни увреждания и изисква маркиране на стъпалото с цвят, контрастен на цвета на съседната настилка, както и ивица от тактилна

настилка с широчина 90 cm по посока на движението, оцветена контрастно; монтиране на парапети с тактилен знак, а подобни маркирания и парапет видно от приложената снимка липсват. Отделно от това КЗД е приела, че липсва достъпна среда да офиса на жалбоподателя за лица и с двигателни увреждания, за което са относими разпоредбите на чл. 16 и 17 от Наредбата. Видно от приложената снимка, на процесните стъпала не е изградена рампа или монтирана подвижна платформа, следователно всяко лице с ограничен достъп поради увреждания, свързани с придвижването (например в инвалидна количка), е в невъзможност да преодолее наличните стъпала, което го поставя в неравностойно положение спрямо другите лица без увреждания. Неоснователни са доводите, че предлаганите от офиса финансови услуги се предоставят онлайн, тъй като това също не ги прави достъпни. За да ползват такива услуги, лицата с двигателни увреждания следва да имат интернет и съответно устройство, от което да могат да ползват интернет страницата на дружеството – смартфон, компютър, таблет. Това ги поставя в неравностойно положение спрямо лицата без увреждания, които могат на място в офиса да се ползват от съответните финансови услуги и да подпишат лично съответните договори. Неосигуряването на достъпна среда е въведено от закона като отделна, самостоятелна форма на дискриминация, при която не се изисква съпоставяне с други лица в сходно положение – не е необходимо да се установява, че при предоставяне на услуги в офиса на „К. кредит“ в [населено място], [улица] конкретно лице с увреждания е било третирано по-неблагоприятно от друго лице, което не притежава този защитен признак. Това е така, защото липсата на достъпна среда, лишавайки хората с увреждания от възможността да участват самостоятелно и пълноценно в обществения живот, сама по себе си представлява неравноправно третиране и не е необходимо това да се установява с конкретни житейски примери. Съдът приема, че за жалбоподателя като доставчик на обществени услуги и наемател на обекта с обществено ползване съществува задължение за осигуряване на достъпна среда, включително за лица със затруднена двигателна подвижност. Адресат на задължението за изграждане на достъпна среда са всички собственици и наематели, които осъществяват експлоатация на обществени обекти. Кому е задължението за извършване на преустройствата и кому задължението за осигуряване на финансовите средства за това е ирелевантно за обективния факт на неизпълнение на законовото задължение за осигуряване на достъпна среда. В тази насока е съдебната практика на ВАС (Решение №9544 от 28.06.2011 г., по адм. дело

№ 6588/2010г., потвърдено с Решение № 14229 от 18.11.2011г. на 5-членен състав на ВАС). Като не е осигурил достъпна среда, жалбоподателят е допуснал неравно третиране по отношение на лицата с увреждания, в т.ч. тези с двигателни проблеми.

„Достъпна среда“ съгласно §1, т. 2 от Наредба № 4 от 01.07.2009г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда на населението, включително за хората с увреждания, е среда в урбанизираните територии, сградите и съоръженията, която всеки човек с намалена подвижност, със или без увреждания, може да ползва свободно и самостоятелно. В този смисъл твърденията на жалбоподателя за оказвано съдействие от страна на служителите в офиса и обслужване на гражданите с увреждания извън сградата, са неотнормими към задължението за осигуряване на достъпна среда и към производството пред КЗД. Неосигуряването на достъпна среда е въведено от закона като отделна, самостоятелна форма на дискриминация, при която не се изисква съпоставяне с други лица в сходно положение – не е необходимо да се установява, че при предоставяне на услуги в друго населено място, конкретно лице с увреждания е било третирано по-неблагоприятно от друго лице, което не притежава този защитен признак. Това е така, защото липсата на достъпна среда, лишайки хората с увреждания от възможността да участват самостоятелно и пълноценно в обществения живот, сама по себе си представлява неравноправно третиране и не е необходимо това да се установява с конкретни житейски примери. Възраженията на жалбоподателя, че не е доказано по несъмнен начин извършването на нарушението, не почива върху събраните по делото доказателства. Макар и по отношение [фирма] да е осъществено вливане по смисъла на чл. 262 от Търговския закон, с правоприменик [фирма], към момента на установяване на нарушението, негов субект е именно [фирма], като по делото няма данни жалбоподателя да е направил възражение в тази насока пред КЗД, а в тежест на приемащото дружество стават неговите права и задължения. На следващо място в оспореното решение е записано изрично, че подлежи на обжалване по реда на АПК, чрез КЗД, с посочване на срока за това, и след като оспорващия е упражнил правото си на жалба срещу решението на КЗД по никакъв начин не е ограничено или нарушено правото му на защита срещу неблагоприятния за него административен акт. Жалбоподателя е бил редовно призован за заседанието на Комисията, не е изпратил процесуален представител, поради което не може да се счита, че не му е била осигурена възможност да участва в производството.

Съдът намира, че за жалбоподателя, като доставчик на обществени услуги и ползващ процесното помещение, за предоставяне на обществени услуги, съществува задължение за осигуряване на достъпна среда, включително за лица със затруднена двигателна подвижност. Като не е осигурил такава, жалбоподателят е допуснал неравно третиране по отношение на тези лица. Решението на Комисията в тази му част е законосъобразно, съобразено с материалния закон и с целта му.

Изрично правомощие на Комисията, регламентирано в чл. 47, т. 4 от ЗЗДискр., е да дава задължителни предписания по спазването на закона. Волеизявлението на органа има властнически характер, тъй като е с обвързващо действие по отношение на жалбоподателя, поради което за разлика от препоръките по т.6 от същия член подлежи на съдебно обжалване. Доколкото задължението на жалбоподателя да поддържа достъпна среда, и понастоящем не е изпълнено, съдът приема, че дадените задължителни предписания са законосъобразни. Същите съответстват на установените факти, на материалния закон и са насочени към постигане на целта му. Обжалваното решение в тази му част е законосъобразно, съответно жалбата срещу него следва да бъде отхвърлена.

Съгласно чл. 80, ал. 1 и 2 от ЗЗДискр., който не изпълни задължение, произтичащо от този закон, се наказва с глоба от 250 до 2000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание. Когато нарушението е извършено при осъществяване дейността на юридическо лице, на него му се налага имуществена санкция в размер от 250 до 2500 лв. Осигуряването на достъпна архитектурна среда е задължение, което произтича пряко от ЗЗДискр. Законодателят не е определил налагането на санкцията като кумулативна мярка, следваща се от установена дискриминация, а е предоставил преценката за това на Комисията. Превантивната цел на санкцията произтича от целта на закона – да се предотврати за в бъдеще допускането на дискриминация и да мотивира лицето да поддържа достъпна архитектурна среда. В случая административният орган е наложил санкция към минимално предвидения в закона размер от 500 лева. Нарушението е първо, доколкото няма изложени аргументи в противното. Няма данни за настъпили вредоносни последици спрямо конкретно лице, което не е могло да ползва предоставяните жалбоподателя публични услуги. Действително нарушението е формално /на просто извършване/ и настъпването на общественоопасни последици не е елемент от състава му. Неосигуряването на достъпна среда е въведено от закона като отделна, самостоятелна форма на дискриминация, при която не се изисква съпоставяне с други лица в

сходно положение и не е необходимо да се установява, че при предоставяне на небанковите услуги конкретно лице с увреждания е било третирано по-неблагоприятно от друго лице, което не притежава този защитен признак. Липсата на данни за настъпили съставомерни общественоопасни последици, вкл. и за подадено оплакване от лице с увреждане, е смекчаващо отговорността обстоятелство, което е отчетено при индивидуализиране размера на наказанието в границите на приложимата санкционна норма. Жалбоподателят в настоящото производство не твърди и не представя доказателства, от които да е видно, че е изпълнил предписанията на Комисията, което обосновава налагането на санкция над минималния размер. Изложеното мотивира съда да приеме, че целта на закона може да бъде постигната чрез индивидуализиране на наказанието в размер, близък до минималния му установен в санкционната норма размер, а именно 500 лева, с което по същество споделя извода на Комисията. Административният орган е изложил мотиви защо определя санкция над законоустановения минимум, в размер на 500 лв., които са изчерпателни, съответстващи на доказателствата по делото, поради което и в тази част решението е законосъобразно и следва да бъде потвърдено.

В обобщение на изложеното, настоящият съдебен състав намира оспореното решение на Комисията за законосъобразно, издадено от компетентен административен орган, в кръга на правомощията му, в предвидената от закона форма и постановено при спазване на процесуалните правила и релевантните материалноправни норми, при липса на основания за отмяната му.

С оглед изхода на делото и на основание чл.143, ал.3 и ал.4 от АПК, вр.чл.78 от ГПК, вр.чл.144 от АПК, вр.чл.37 от Закона за правната помощ и чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, своевременно заявеното искане на ответника за присъждане на разноски следва да бъде уважено, съобразно вида и обема на осъществената по него юрисконсултска защита в минималния размер - 100 лева, тъй като делото не се отличава с фактическа и правна помощ.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 от АПК, Административен съд София-град, II-ро отделение, 72-ри състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ жалбата [фирма] – [населено място], чрез пълномощника – юр.П., срещу решение № 285/05.03.2021г. на АД НОС заседателен състав при Комисия за защита от дискриминация, по преписка №

213/2019г.

ОСЪЖДА [фирма] – [населено място], ЕИК:[ЕИК] да заплати на Комисията за защита от дискриминация сумата от 100 лева, представляващи разноски за юрисконсултско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба, пред Върховния административен съд на Република България, в 14-дневен срок от получаване на съобщението за неговото изготвяне.

ПРЕПИСИ да се връчат на страните.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: